

θῶν τὸ κατὰ δύναμιν τοιαῦτα ἔργα, βεβαίως κατὰ τὸ γαλλικὸν ῥητόν :
il croit que tout finit, où finit son domaine.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΑΡΑΓΩ.

(Κατ' ἀκριβεῖς γαλλικὰς βιογραφίας).

Ὁ Φραγκίσκος Ἀραγὼ ἐγεννήθη τὴν 26 Φεβρουαρίου 1786 εἰς τὴν κωμόπολιν τῆς Ἑσταγέλης (ἀνατολικὰ Πυρηναιᾶ) ἦτο υἱὸς

πρώην τινὸς δικηγόρου, ὅστις ἐγκαίρως ἐνεγράψεν αὐτὸν εἰς τὴν προκαταρκτικὴν σχολὴν, καὶ ἐδίδαξεν αὐτῷ ὀλίγα τινά, ὅσα ἠδύνατό τις νὰ μάθῃ εἰς τὴν περιορισμένην ἐκείνην κωμόπολιν. Εὐτυχῶς διὰ τὸν Φραγκίσκον ὁ πατήρ του μετὰ τινὰ ἔτη διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὸ νομισματοκοπεῖον τῆς Περιπινιάνης· καὶ ἐκεῖ ὁ νέος Φραγκίσκος ἐπὶ 8 ὁλόκληρα ἔτη ἐξεπαιδεύθη τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ ἐν τινι Λυκείῳ. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἠσθάνετο πόθον ἀκατάσχετον πρὸς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, καὶ τὸ μῖσος, ὅπερ ἔτρεφε κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας, εἶναι ἀπαραδειγμάτιστον. Διηγοῦνται ὅτι ἐπταετὴς ἔτι ἐπλήρωσεν Ἰσπανὸν τινὰ ἱππέα ἐκ τῶν περιπλανωμένων τότε ἐνεκα τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας πολέμου εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Γαλλίας. Καὶ πολλάκις ἄλλοτε ἀπεπεπειράθη νὰ φυγαδευθῇ ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας, καὶ νὰ καταφύγῃ παρὰ τῷ ἐστρατοπεδευμένῳ ἐκεῖ Γαλλικῷ στρατῷ.

Ὁ πόθος του οὗτος ἤρξανε, καθόσον προέβαινε καὶ ἡ ἡλικία του· εἰς Περιπινιάνην εὐρισκόμενος ἐβλεπε πάντοτε διαλάμπουσιν ἐντὸς τῶν ὀνείρων του τὴν στρατιωτικὴν ἐπωμίδα, καὶ μαθὼν ὅτι, διὰ νὰ φέρῃ τις στολὴν ἀξιωματικοῦ, ἀπαιτεῖται νὰ σπουδάσῃ εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν σχολὴν τῶν Παρισίων, ἐπρομηθεύθη τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων εἰς ὅσα ἐμελλε νὰ ἐξετασθῇ, ὅπως γίνῃ ἐκεῖ δεκτὸς καὶ ἐπα-

Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ τὸν Ἰακώβον Ἀραγὼ μετὰ τὴν ἐκ τῆς περιηγήσεώς του ἐπιστροφὴν, ὃν ἐπισκέπτεται ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας. Ἐνταῦθα ὁμῶς καταχωρίζομεν τὴν βιογραφίαν τοῦ Φραγκίσκου Ἀραγὼ, ὅστις διὰ προσθηκῶν καὶ ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων ἐπλούτισε τὸ σύγγραμμα τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰακώβου : *Περίπλους καὶ περιήγησις τῆς γῆς*. Τὸ βιβλίον τοῦτο ὑπὸ ἐμπείρου μεταφραζόμενον καλάμου καὶ πλουσίως ὑπὸ τῶν Κυρίων Περρὴ-Βαμπᾶ ἐκδιδόμενον, μέγα πληροῖ κενὸν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Δύο τῶν βιβλίων ἐπαισθητὴ ἦτο ἡ ἑλλειψις παρ' ἡμῖν καὶ τὸ μὲν πρῶτον, *δικαίως* παρὰ πάντων ἐπαινεθὲν, εἶνε τὸ *Σύμπαν*, ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Ῥαπτάρχου, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ νῦν κατὰ φλλάδια ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν πολλὰ τοιαῦτα καλαισθησίας καὶ ὠφελείας ἔργα ὑποσχομένων Κυρίων Περρὴ-Βαμπᾶ. Ἐκαστος νῦν δύναται νὰ γνωρίσῃ καλῶς τί ἐστὶ οὐρανὸς καὶ γῆ, γνώσει ἀπαραίτητοι εἰς ἀνεπτυγμένον ἄνθρωπον καὶ πάντα τὸν ἔχοντα τὴν συναίσθησιν ὅτι ζῇ. Εὐχόμεθα ἐκ καρδίας τοῖς ἐκδόταις τὴν αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὠφελίμου αὐτῶν ἔργου, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι εὐρίσκουν καὶ θὰ εὐρίσκωσιν ὑποστήριξιν· διότι, πᾶς ὁ μὴ ὑποδο-

δόθη μόνος του άόκνως εἰς τὴν μελέτην τῶν μαθηματικῶν. Μετὰ διετὴ κοπιωδестаτὴν μελέτην κατώρθωσε νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν πολυτεχνικὴν σχολὴν, ἀφοῦ ἀρκούντως ἀπεθάρρυνον αὐτὸν οἱ ἐξετασταὶ τοῦ Μόνγιος καὶ Λέγενδρος. Ἀλλ' ἐκπληκτοὶ οὗτοι διὰ τὰς πολυπληθεῖς καὶ ἀκριβεῖς γνώσεις τοῦ νέου Ἀραγῶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀπορρίψωσι τὸ προσωπεῖον τῆς γελοίας καθηγητικῆς σοβαρότητος καὶ νὰ τείνωσι τοὺς βραχίονας εἰς τὸν μέλλοντα αὐτῶν συνάδελφον.

Ἐν τῇ σχολῇ ὁ Φραγκίσκος διεκρίνετο πάντοτε μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν του, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τῶν σπουδῶν του. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα εἶχε τὰς δημοκρατικωτάτας ιδέας, διὰ τὰς ὁποίας πολλάκις ἀπελάμβανε τῆς δεσμευείας τῶν καθηγητῶν του. Ὅτε ὁ Ναπολέων Α' ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, πάντες οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς ὑπέγραψαν συγχαριτήριον διὰ τὸν νέον ἄρχοντα, καὶ μόνος ὁ Ἀραγῶ ἔθραυσε τὸν προσφερθέντα αὐτῷ κάλαμον, εἰπὼν. — «Δὲν θὰ μὲ ἀναγκάσητε ποτὲ νὰ ὑπογράψω τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τῆς ἐλευθερίας.» Τὸ τοιοῦτον ὑπεκίνησεν ἐναντίον του πολλὰς κατηγορίας, καὶ ἔμελλον νὰ τὸν ἀποβάλλωσι τῆς σχολῆς, ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ μαθὼν τὸ γεγονός, ἀπεδοκίμασε τὸ τοιοῦτον μέτρον τῆς αὐστηρότητος, εἰπὼν ὅτι πρέπει νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ὁ νέος οὗτος Κάτων. Καὶ ἀμέσως πρὶν ἢ τελειώσῃ τὰς σπουδὰς του διορίσθη γραμματεὺς τοῦ Ἀστεροσκοπείου.

Τὸ 1806 ἅμα ἐξελθὼν τῆς σχολῆς ἀπεστάλη μετὰ τοῦ Βιώτου καὶ τοῦ Ῥόδριγες εἰς τὴν Ἰσπανίαν, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀρξαιμένας ἐργασίας τῷ 1770 καὶ νὰ προδιορίσῃ τὴν διάμετρον τῆς γῆς διὰ τῆς ἀκριβοῦς καταμετρήσεως τοῦ Μεσημβρινοῦ. Ἀνετέθη δ' εἰς αὐτὸν ἔργον τοσοῦτον σπουδαῖον, διότι πάντες εἶχον πεποίθησιν εἰς τὴν ἑκτακτον αὐτοῦ περὶ τὰ Μαθηματικὰ ικανότητα, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ καθηγηταὶ τοῦ πολλάκις ἐθαύμασαν, διῶδόντες μέλλοντα ἀντίπαλον ἐν τῷ νῦν μαθητῇ αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ εἰσβολὴ τῶν Γαλλικῶν στρατῶν εἰς τὴν Ἰσπανίαν διέκοψε δυστυχῶς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς λαμπρᾶς

ταύτης ἐργασίας, ἣν ὁ νεαρὸς Φραγκίσκος ἀνέλαβε μὲ τὸ ζῶηρόν πνεῦμα τῆς νεότητος καὶ μὲ ἀπεριόριστον ἀφοσίωσιν πρὸς τὰς ἐπιστήμας, ἥτις αἰέποτε ἐμφυχοὶ τοὺς ἔχοντας τὸ ἱερὸν πῦρ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τοὺς μέλλοντας νὰ ἀναδειχθῶσι μὲ δόξης περίφως. Ἡ μάχη αὕτη τῆς Ἰσπανίας ὑπῆρξεν ἀρχὴ σειρᾶς δεινοπαθημάτων διὰ τὸν τολμηρὸν τῆς Εὐρώπης σοφόν.

Μακρὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ διηγηθῶμεν τὰς περιπετείας ὅλας τῆς Ὀδυσσειᾶς τοῦ Ἀραγῶ· περιοριζόμεθα μόνον εἰς ὀλίγα τινὰ δυνάμενα νὰ δώσωσιν ἀμυδρὰν μόνον ιδέαν τοῦ ὅλου. Διωχθεὶς ἐκ τοῦ ὅρους Γαλάτσου, ὅπου εἶχεν ἀποκατασταθῇ, κατώρθωσε νὰ φυγαδευθῇ ὑπὸ τὰ ἐνδύματα χωρικοῦ, διότι τὸν ἐθεώρουν ὡς καταγινόμενον εἰς ἀνεύρεσιν σχεδίων μαγικῶν, δυναμένων νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἥτταν τῶν Ἰσπανῶν. Ὁ πλοίαρχος ὁ μέλλων νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς Μασσαλίαν ἠναγκάσθη νὰ τὸν κρύψῃ ἐπὶ ἀρκετοὺς μῆνας καὶ νὰ τὸν διασώσῃ ἀπὸ τοὺς λυσσωδῶς αὐτὸν παρακολουθοῦντας Ἰσπανούς. Μετὰ τινὰ καιρὸν κρυφίως δι' ἀλιευτικῆς λέμβου ἔφθασεν εἰς Ἀλγέριον καὶ ἐκεῖθεν ἐπιβὰς εἰς πλοῖον ἀναχωροῦν διὰ Μασσαλίαν κατελήφθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ταξιδίου ὑπὸ πειρατῶν καὶ ὑπέφερεν, ὅσα αἰχμάλωτος πειρατῶν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Φύσει ἐνεργητικὸς ὁ Φραγκίσκος οὐδόλως ἀπεθάρρυνθη, ἀλλὰ μετὰ πολλὰ κατώρθωσε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Διοικητὴν τῆς Ἀλγερίας, ὅστις δι' ἀπειλῶν τε καὶ ἄλλων διαφορῶν μέσων ἔλαβεν ὀπίσω τὸ αἰχμάλωτον πλοῖον· κυρίως, διότι δι' αὐτοῦ ἐπεμπεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γαλλίας περίεργα ζῶα τῶν κλιμάτων τῆς Ἀφρικῆς, ὥστε ὁ Φραγκίσκος ἀπελυτρώθη, χάρις εἰς τρεῖς πιθήκους καὶ δύο λέοντας. Τὴν 28 Ὁβρίου 1808 τὸ αὐτὸ πάλιν πλοῖον ἀνεπέτα τὰ ἱστία διὰ τὴν Μασσαλίαν, ἀλλ' ἐναντίος ἄνεμος ἀπώθησεν αὐτὸ μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος καὶ μετὰ τεσσάρων ἡμερῶν κινδυνώσῃ πάλιν μετὰ τῶν κυμάτων, τὸ πλοῖον ἐλιμενίσθη παρὰ τὰς ὀχθὰς τῆς Ἀφρικῆς 177 μίλλια μακρὰν τοῦ Ἀλγερίου. Τὸ πλοῖον εἶχεν ἀνάγκην ἐπισκευῆς καὶ πρὸς τοῦτο ἐχρειάζοντο τρεῖς τοῦλάχιστον μῆνες· ἀλλ' ὁ Ἀραγῶ ἀνυπομονῶν ἀπεφάσισε νὰ

μεταβῆ δια ξηρᾶς εἰς Ἀλγέριον μόνον σύν τροφον ἔχων ἀξιωματικόν τινα Γάλλον. Καὶ οὕτως ἐπεχείρησε τὸ τολμηρὸν τοῦτο ταξίδιον, καθ' ὃ τὴν μὲν ἡμέραν Ἀραβες ἐπετίθεντο αὐτοῖς, τὴν δὲ νύκτα ἄγρια θηρία. Φθάσαντες εἰς Ἀλγέριον ἠναγκάσθησαν νὰ περιμένωσι περίπου ἑξ ἀκόμη μῆνας, διότι ἐπέκειτο τότε πόλεμος μεταξὺ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοῦ Ναπολέοντος· μόλις δὲ τὸ 1809 ἐδόθη ἄδεια εἰς τὸν Ἀραγὼ νὰ μεταβῇ εἰς Μασσαλίαν. Ἐκεῖ πάλιν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ λιμένος Ἀγγλικόν τι πλοῖον ἠθέλησε νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, ἀλλ' ὁ Ἀραγὼ ἀναλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου, ἐμπείρως ὑπεξέφυγε τὰς Ἀγγλικὰς βολὰς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Μασσαλίας. Χαίρων ἡσπάσθη τὴν πατρίον γῆν, καὶ διέκοψε τὰς τῶν γονέων του δεήσεις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

Ἄμα τῇ ἀφίξει του εἰς Παρισίους ὁ εἰκοσαετής μόλις Ἀραγὼ περιώνυμος ἦδη διὰ τὰ ἔργα, τὴν ἐνεργητικότητά καὶ τὰς δυστυχίας του ἐπροτάνθη ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, καὶ παμψηφεί ἐγένετο δεκτὸς, ἀφοῦ δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ὑπερεπηδήθη τὸ πρόσκομμα τῆς ἀνγκλικιότητός του. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐδόθη πέρας καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ Βιώτου ἐργασίας του, οἱ δὲ δύο ἐπιστήμονες προσέφερον τῇ ἀνθρωπότητι τὴν ἀκριβῆ καταμέτρησιν τοῦ Μεσημβρινοῦ.

Ὁ Φραγκίσκος ἔκτοτε ἔσχε μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν συναδελφῶν του καὶ τρις μεγίστην φήμην· τὸ 1821 ἤρξατο τῶν μαθημάτων αὐτοῦ τῆς ἀστρονομίας ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ, τριάκοντα τρία δ' ἔτη κατὰ συνέχειαν ἀναρίθμητον ἦτο τὸ ἀκροατήριον αὐτοῦ. Εἶχε τὸν λόγον βραχὺν, εὐφραδῆ καὶ εὐληπτον τοῖς πᾶσι, καὶ τὰ ξηρότερα καὶ μᾶλλον ἀφιρημένα αὐτὰ ζητήματα μετὰ ταιαύτης χάριτος ἠρεῦνα ὥστε πάντοτε μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ μεγίστης προσοχῆς τὸν ἤκουον. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς διδασκαλίας του ἐκ τοῦ συστάδην ἀθλητικῶς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἐπάλαισε καὶ πολλὰς σπουδαίας τῆς Φυσικῆς ἀνακαλύψεις ἐποίησε. Παραλείπομεν νὰ ἀναφέρωμεν αὐτὰς, καθὼς καὶ τὴν ὠφέλειαν, ἣν πῖ τῶν τεχνῶν ἐπέφερε, καθότι τοῦτο

εἶνε ἔργον τῶν ἐπιστημόνων. Μόνος σκοπὸς τοῦ Ἀραγὼ αἰετοτε ἦτο οὐχὶ ἡ δόξα καὶ αἱ προσωπικαὶ τιμαὶ, ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ διακώμισις τῆς ἐμιστήτης.

Τὸ 1830 ὁ Φραγκίσκος Ἀραγὼ ἐρρίφθη εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον· μέχρι τοῦδε ἡ λατρευομένη σύζυγός του κατέβαλλεν ἐν αὐτῷ τὴν ὁρμὴν τῶν δημοκρατικῶν του ἰδεῶν· ἀλλ' ἅμα αὕτη ἀπέθανεν, ἡ μανία τῆς δημοκρατίας κατέλαβε τὸν περίφημον ἀστρονόμον, ἡ δὲ φωνὴ του πλέον δὲν ἔθελγε τὰ ὦτα τοῦ ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ ἀκροατηρίου του, ἀλλὰ τὰ ὦτα τῶν Βουλευτῶν, οἵτινες πάντοτε τὸν ἐθεώρουν μαντεῖον. Ὁ τίμιος χαρακτὴρ τοῦ Ἀραγὼ ἐπέβαλλε πάντοτε τὸ σέβας· ἀπόδειξις τοῦ ὅτι εἶναι ἄξιοι ἀγάπης οἱ δημοκράται, ὅταν ἡ τιμιότης εἶναι μόνη αὐτῶν λαμπάς.—Πράγμα δυστυχῶς σπάνιον.—Ἐν τῇ Βουλῇ αἱ εὐρεῖαι αὐτοῦ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις διέλυον τὰ σκότῃ ὅποιουδήποτε ζητήματος· ὁ λόγος του ἦτο λογικὸς ἅμα καὶ ἐπιστημονικὸς· ἦτο ἀληθὲς ῥήτωρ ὁ Φραγκίσκος Ἀραγὼ. Ἦτο ζωηρὸς ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ἅμα δὲ καὶ σαρκαστικὸς. Ἄσικνος, τίμιος, ἀβρόφρων καὶ ἀφιλοκερδὴς ἐθύσιασε τὸν βίον του ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ οὐχὶ ὑπὲρ τῆς περιουσίας. Αἱ ἐπιστῆμαι, ἡ Ἀστρονομία, τὰ μαθηματικά, ἡ Χημεία, ἡ Φυσικὴ, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Φυσικὴ Ἱστορία, ἡ Μηχανικὴ συνηνωμέναι ἐν τῇ γονίμῳ ταύτῃ κεφαλῇ ἐξερρήγνυντο ἀκτινοβολοῦν τὴν οἰκουμένην ἅπασαν φωτίζουσαι. Τὰ χρήματα, τὸν μόνον τοῦτον θεὸν τῆς ἐποχῆς μας ὁ Ἀραγὼ περιεφρόνει· εἰς δὲ τὰς τιμὰς οὐδόλως ἀπέβλεπεν. Οὐδέποτε ἔφερεν οὐδὲν παράσημον ἐκ τῶν προσφερόμενων αὐτῷ ὑπὸ αὐτοκρατόρων καὶ βασιλέων. Ἡμέραν τινα ὁ Λεβεριέριος θέλων νὰ ἐπισκεφθῇ ὑπουργόν τινα, παρὰ τοῦ ὁποίου εἶχε λάβει πρόσκλησιν εἰς τὸ γεῦμα, ἐπεθύμει νὰ φέρῃ παράσημόν τι, οὗτινος τὸ δίπλωμα μόνον ἐσχάτως ἔλαβεν, ἀπετάνθη δὲ εἰς τὸν Ἀραγὼ.

— Ἀνοιξε τὸ ἀρμάριον τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἀραγὼ, καὶ λάβε ὅ,τι σὲ χρειάζεται.

Ἐντῷ ἀρμαρίῳ ὑπῆρχον πάντες οἱ σταυροὶ καὶ πᾶσαι αἱ ταινίαι τῆς οἰκουμένης.

Κατ' ἐπανηλειμμένας παρακλήσεις ἐγένε-

νετο μέλος ὅλων τῶν τῆς Εὐρώπης Ἀκαδη-
μιῶν. Δώδεκα ἤδη πενταετίαι ἐβάρυνον αὐτόν,
καὶ ὁμῶς οὐδόλως εἰσέτι κατεβλήθη. Ἡ ἐ-
πανάστασις τοῦ Φεβρουαρίου εὗρεν αὐτόν
ὀρθόν, ἀτάραχον, ἀκλόνητον, ἀντιτάττοντα
στῆθος εὐρύ εἰς τὸ κύμα τῆς δημογωγίας,
τὸ ἀπειλοῦν τὸ πᾶν νὰ πλημμυρίσῃ. Ἀλλ'
ἡ εὐγενής του καρδία ἐντελῶς ἀπεθαρρύνθη
κατὰ τὰς θλιβερὰς τοῦ Ἰουνίου ἡμέρας,
καθ' ἃς αἷμα ἀφθονον ἐρρέυσεν ἐν Παρισίοις·
αἱ ἐλπίδες, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῆς δημοκρατίας
ἐστήριζεν, ἐψεύσθησαν πᾶσαι· ἐκτοτε ἡ-
σθάνθη τὰς πρώτας προσβολὰς τῆς ἀσθε-
νείας, ἥτις ἔμελλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν
τάφον. Οὔτε ὁ καθαρὸς ἀὴρ τῆς πατρίδος
του, οὔτε αἱ φιλόστοργοι φροντίδες τῆς οἰ-
κογενείας του ἠδυνήθησαν νὰ τὸν σώσωσιν.
Ἐτη τινὰ μόλις μαραινόμενος ἐπέζησε καὶ
τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1853 ἀπέθανε.

Τεσσαράκοντα χιλιάδες ἄνθρωποι, Ἀκα-
δημαῖκοι, διπλωμάται, καλλιτέχναι, πολί-
ται, στρατιῶται ἠκολούθουν τὸ νεκρικὸν αὐ-
τοῦ φέρετον. Οὐδέποτε κηδεὶα ἐτελέσθη
μετὰ μεγαλητέρας ἐπισημότητος καὶ δὴ
μετὰ μεγαλητέρου πατριωτισμοῦ.

ΙΩ. ΚΑΜ.

ΠΟΙΗΜΑ

Εἰς ἄνθος ἐτι ἐν κάλυκι καταστραφέν
ὑπὸ Κυρίας ἐν στιγμῇ παραφθοᾶς.

ΔΙΑΤΙ ;

Δυστυχές ! πρὶν εἰσέτι ἀνθήσῃ,
πρὶν ἢ ὁρόσος Μαίτου λεπτὴ
τὰ ὠραῖά του φύλλα δροσίσῃ,
πρὶν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου γνωρίσῃ,
τὸ κατέστρεψαν. . . ὦ ! διατί ;

Εἶχε τόσην ἀνάγκην φροντίζων,
ὅσην κόρη μικρὰ ποθητὴ
εἰς γεννήτορας πλήρεις ἐλπίδων,
καὶ ἐν τούτοις μὲ ἄλγος μου εἶδον
νὰ τὸ θραύσωσιν. . . ὦ ! διατί ;

Χεῖρ ἀβρὰ ἐπετίθη βαρεῖα·
ἐπὶ ἄνθους ἀθῶου ζητεῖ
νὰ κορέσῃ τὸ πείσμα καρδία
ἴσως πάλλουσα, πλὴν γυναικεῖα
καὶ τὸ ἔθραυσεν. . . ὦ ! διατί ;

Διατί ἡ τοιαύτη ψυχρότης,
ἥτις αἶσθημα οἴκτου πατεῖ ;
διατί ἡ τοιαύτη σκληρότης ;
τὸ ἀθῶν μου ἄνθος ἐν πρώτοις
τί σὰς ἔπταισεν ; . . ὦ ! διατί ;

Πείσμα ! αἶσθημα, ὅπερ κυρίως
εὐγενοῦς παντὸς ἄλλου κρατεῖ
εἰς ψυχὴν γυναικὸς, ναὶ ἀγρίως
καταστρέφει πᾶν ὅ,τι ὁ βίος
ἔχει κάλλιστον. . . ὦ ! διατί ;

Χαῖρε, ἄνθος μου, φθάνουν οἱ θρήνοι·
—μοῖρα σ' εὗρεν ἐμοὶ ποθητὴ—
σ' ἐλυπήθη ἀκόμη κ' ἐκείνη,
μ' ἐν τῆς δάκρυ τὸ πείσμα ἐκπλύνει
καὶ προφέρει σιγὰ . . . διατί ;

ΙΩ. ΚΑΜ.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

εἰς τὸν θάνατον τῆς Μαρίας Χ. Σαῖπᾶ
ἀποθανούσης ἐν Λαμίᾳ.

Κοιμᾶσαι εἰς τὸ μνῆμα σου, κοιμᾶσαι, ὦ Μαρία,
καὶ μόνη ἡ ἀνάμνησις ἐντός μου ζῶσα μένει,
καὶ εἶνε αὕτη ζωηρὰ, ὥσπερ χιὼν πλὴν κρύα,
ὥς τῆς σελήνης ἡ ἀκτὶς φωτίζει, δὲν θερμαίνει.

Δὲν ἐρωτῶ ποῦ κοίτεσαι, δὲν θέλω νὰ γνωρίσω,
ἂν ἄνθος εἰς τὸν τάφον σου ἢ ἄλλο τι βλαστάνῃ.
Ἵνα πεισθῶ, ἐν μάρμαρον ψυχρὸν θὰ ἐρωτήσω;
Δὲν εἶνε πλάνη, ἔφυγες—ὁ βίος σου τὴν πλάνη.

Ἄν ὄντως ἦν ὁ θάνατος ἀνάπαυσις, γαλήνη,
ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἤθελον νὰ σ' ἐπανίδω πλέον.
Ἀλλ' ἡ ψυχὴ σου ἡ ἀγνή κ' ἐνάρετος ἐκείνη,
ἂν δῶμα ἀνεζήτησεν ἀντάξιον, ὠραῖον,

ὦ ! δός μοι τότε μέρος τι μικρὸν τῆς εὐτυχίας,
ἣν ἀποπτᾶς ἀπήλαυσε ἐν οὐρανοῖς, Μαρία·
εἰς τὴν ψυχὴν μου στάλαξον δρόσον παρηγορίας,
διότι ἄλλως ἡ ζωὴ μοι φαίνεται βαρεῖα.

22 Νοεμβρίου, 1868.